

Initiativärende. Kostnadsfria vaginalstavar i medicinskt silikon inom Region Skåne

Ordförandens förslag

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden tillskriver psykiatri-, habiliterings- och hjälpmedelsnämnden för bedömning om huruvida vaginalstavar av medicinskt silikon bör klassas som rehabiliteringshjälpmedel för samtliga berörda patientgrupper och huruvida de ska erbjudas kostnadsfritt till berörda patientgrupper.
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden anser att initiativärendet är besvarat med redovisningen i ärendet.

Sammanfattning

Marlen Ottesen (SD), Jacqueline Maly (SD) samt Anneli Eskilandersson (SD) har i ett initiativärende till hälso- och sjukvårdsnämnden föreslagit att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att se över hur väl följsamheten är till det nationella vårdprogrammet för livmoderhalscancer, med fokus på användandet av vaginalstavar, att Region Skåne upphandlar vaginalstavar i medicinskt silikon, samt att vaginalstavar delas ut kostnadsfritt till samtliga patienter som har behov av det i sin rehabilitering.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2022-10-13
2. Initiativärende 2022-06-23

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

I ett flertal vårdprogram, bland annat Nationellt vårdprogram (NVP) för livmoderhals- och vaginalcancer, NVP vulvacancer, NVP tjock- och ändtarmscancer och NVP för bäckencancerrehabilitering rekommenderas användandet av vaginalstav som en del i rehabiliteringen efter kirurgi och strålbehandling. Strålningsorsakad fibros gör vagina mindre elastisk. Det är också vanligt med sammanväxningar mellan vaginas väggar, i form av fibrotiska bryggor vilket orsakat smärta bland annat i samband med samlag vilket i sin tur kan leda till att relationen blir lidande.

Berörda verksamheter i Region Skåne har en lång och gedigen erfarenhet av introduktion och uppföljning av rehabilitering med vaginalstav, till kvinnor efter bäckenbestrålning. Antalet berörda kvinnor i Skåne beräknas uppgå till ca 350.

Många kvinnor har svårigheter att fullfölja sin rehabiliteringsplan, bland annat på grund av att Region Skåne idag använder en hård oflexibel stav. För kvinnor som genomgått rektumamputation kan det vara helt omöjlig att använda en oflexibel stav eftersom anatomin förändras efter detta ingrepp. Om rehabiliteringen inte kan genomföras kan konsekvensen bli en slida som är mer eller mindre stängd och åtgärderna senare blir då mer omfattande och psykiskt svåra för många att genomföra.

Rehabiliteringen kan avsevärt förbättras genom att kvinnor ges möjlighet att kostnadsfritt välja den stav som känns bra för just henne. Det finns idag ett flertal olika alternativ som kan vara lämpliga. Uppföljningen av rehabiliteringen är också väldigt viktig, så kvinnorna får det stöd de behöver och en god struktur har under flera år utarbetats i de flesta förvaltningarna i södra sjukvårdsregionen,

Att kunna erbjuda flexibla, mjuka silikonstavar kostnadsfritt till de som behöver det är ett viktigt steg i en god sexuell hälsa och är en rättighet inom sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR).

Utöver cancerpatienter finns det ytterligare patientgrupper som använder/är i behov av vaginalstavar inom ramen för sin rehabilitering exempelvis kvinnor med olika smärtor/skador efter förlossning, vaginism, medfödda tillstånd som påverkar den biologiska könsutvecklingen (DSD), vulvodynier, Lichens sclerosus, Rubens Planus, dermatiter i vulva, efter en del operationer tex perineorafik och bakre prolaps. Inom denna patientgrupp finns ett stort mörkertal men i dagsläget beräknas patientantalet till ca 350.

Följsamheten till det nationella vårdprogrammet för livmoderhalscancer, gällande användandet av vaginalstavar, är adekvat och regelbunden uppföljning av vårdprogrammets efterlevnad sker inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen, varför initiativärendets första att-sats föreslås anses vara besvarad.

Det är inte hälso- och sjukvårdsnämnden som fattar beslut om hjälpmedel utan det är psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden och därför föreslås förslaget om kostnadsfria vaginalstavar i medicinskt silikon översändas till psykiatri-, habilitering-, och hjälpmedelsnämnden för bedömning. Därmed föreslås hälso- och sjukvårdsnämnden anse att även den andra och tredje att-satsen är besvarad.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

En flexibel mjuk silikonstav kostar ca 300 kronor och antalet berörda

cancerpatienter beräknas till 350 och antalet patienter inom övriga berörda patientgrupper till 350 vilket innebär en årlig kostnad på ca 210 000 kronor i Region Skåne.

Juridisk bedömning

Samråd med regionjurist har inte bedömts nödvändig

Miljökonsekvenser

Ärendet medför inga miljökonsekvenser.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Samverkan/MBL-förhandling har inte bedömts nödvändig i detta ärende.

Uppföljning

Uppföljning inom cancerområdet sker i hälso- och sjukvårdsnämndens ordinarie uppföljningsprocess.

Gilbert Tribo
Ordförande

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsdirektör